

Palojoen osayleiskaava-alueen rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) kohteet

Lähde: Museovirasto

Museosilta

Kuvaus

Tiehallinnon valitsemat museosillat kuvastavat maamme liikenneverkon ja sillanrakennustaidon kehitysvaiheita 1700-luvulta nykypäiviin saakka. Museosillat -teemakohteessa mainittujen siltojen lisäksi lähes parikymmentä museosiltaa sisältyy laajempiin alueisiin tai museotiekohteisiin.

Nurmijärven kirkolta Palojoelle ja Tuusulaan johtava maantie ylittää Palojoen Metsäkylässä Myllykosken. Myllykoski on noin 300 m pitkä ja jyrkkärantainen. Kosken rannoilla on voimalaitoksen, myllyjen ja patojen raunioita. Kosken yläpuolella oleva sirorakenteinen Myllysilta (1966) on puinen tukianssilta. Sillassa yhdistyy vanha kirvesmiestaito ja nykyaikainen insinööritiede.

Historia

Varhaisten ratsupolkujen ja vaunuteiden kosteikot ja vesistöt ylitettiin pitkospuilla ja kivilatomuksilla, lautoilla ja veneillä tai rakentamalla puusiltoja. Kivenkäsittelyn ja holvaustekniikan hallinta toi vilkkaille teille kivisiltoja 1700-luvun lopulla. 1800-luvulla rakennettiin yhä eniten puusiltoja, mutta kivisiltojen määrä nousi 1880-luvulta itsenäisyyden alkuun 1200:sta 4000:een. Siihen vaikutti valtion osallistuminen rakennuskustannuksiin. 1918 tielain myötä luovuttiin käytännöstä, jossa rakentaminen oli sidottu maanomistukseen ja paikalliseen työvoimaan. Teollisen yhteiskunnan teräs- ja teräsbetonisillat perustuivat mekaniikan, matematiikan ja tekniikan kehittymiseen. Sillanrakentamista edistivät sotien jälkeinen jälleenrakentaminen ja lisääntynyt autoilu.

Aleksis Kiven Palojoki

Kuvaus

Palojoen kylämaisemalla on kansallista symboliarvoa, joka liittyy kansalliskirjailija Aleksis Kiveen syntymäkodin, elämän ja kirjallisen tuotannon välityksellä.

Aleksis Kivi, ensimmäinen merkittävä suomeksi kirjoittanut kirjailija, on syntynyt Palojoella. Kirjailijan syntymäkoti on Taaborinvuoren juurella Palojoen kylän vanhassa kyläkeskuksessa. Aleksis Kiven syntymäkoti on alunperin hänen isänsä, räätälimestari Erik Johan Stenvallin asuin- ja työhuoneeseen rakennuttama mökki. Rakennus on nykyisin museokäytössä. Aleksis Kiven päivää eli suomalaisen kirjallisuuden päivää vietetään liputtaen 10. lokakuuta. Kiven hauta on Tuusulan kirkon hautausmaalla.

Aleksis Kiven syntymäkodin pihalta aukeaa näköala kohti Palojokea laskeutuvia viljelyaukeita ja Vuolteenmäkeä. Troskin, Ali-Lallan ja Yli-Hemmolan talouskeskukset ovat vanhan kylämäen etelään viettävällä rinteellä. Vaikka kylän rakennuskanta on uudistunut, ovat historialliset elementit, tiestö, peltojen sijainti, rakentamisen suhde maisemaan ja rakennusten perinteinen sijoitus pihapiirissä, säilyneet.

Historia

Palojoen kylä oli Nurmijärven suurimpia. Sipoon hallintopitäjään kuuluneessa Palojoen kylässä oli 1560-luvulla 9 taloa. 1700-luvun puolivälissä laaditun pitäjänkartan mukaan Palojoki oli tiivis ryhmäkylä, joka oli

jakautunut kahteen osaan. Kylän taloista oli viisi kukkulalla nykyisen Troskin talon lähellä ja toisen ryhmän muodostivat Taaborinvuoren etelärinteellä olevat kaksi taloa ja sotilastorppa. Isojaon aikaiset kantatilat ovat Mattila, Hemmola, Lalla, Heikkilä, Granni, Troski ja Maisi. Talojen halkominen ja kruunun uudistilojen perustaminen kasvatti kylän talolukua, joka oli vuonna 1800 jo 18. Useimmat uudistiloista sijaitsivat varsinaisen kyläkeskuksen ulkopuolella.

Aleksis Kiven syntymäkodin rakennutti 1824 Aleksis Kiven isä, räätälimestari Erik Johan Stenvall. Kauppias J. Fr. Groth osti talon 1890 ja teki siihen runsaasti muutoksia. Aleksis Kiven Seura perustettiin 1941. Seura hankki syntymäkodin omistukseensa 1947, minkä jälkeen rakennus saatettiin tilajaloilta ja kattomuodoltaan alkuperäiseen asuunsa ja avattiin 1951 seuran hoitamana museona. Museo siirtyi Nurmijärven kunnan omistukseen 1965. Vuodesta 1953 kirjailijan leikkipaikalla Palojoen Taaborinvuorella on pidetty vuosittaiset Kivi-juhlat.

Aleksis Kivi syntyi 10.10.1834 ja asui mökissä kouluikänsä saakka. Lukuisat paikat ja rakennukset Nurmijärvellä liittyvät Aleksis Kiven elämään, ja hän on käyttänyt niitä esikuvina teoksissaan. Tunnettuja ovat Jukolan ja Viertolan esikuvina pidetyt Ojakkala ja Raalan kartano. Nurmijärven kirkossa Aleksis Kivi pääsi ripille ja kirkonmäellä on edelleen kiertokoulun opettajan Costianderin talo. Aleksis Kivi asui viimeisen vuotensa veljensä mökissä Tuusulan rantatien varressa Krapin talon mailla. Kivi kuoli vuoden viimeisenä päivänä 1872 ja haudattiin Tuusulan kirkkomaalle.